

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **R. S.**, zastoupené JUDr. Karlem Sochořem, advokátem, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2007, č. j. OAM - 1 - 333/VL - 10 - 04 - 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2009, č. j. 63 Az 46/2007 - 148,

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 3. 2009, č. j. 63 Az 46/2007 - 148, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Karlu Sochorovi, advokátovi, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2400 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) se svou kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 63 Az 46/2007 - 148 ze dne 31. 3. 2009, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 1 - 333/VL - 10 - 04 - 2007 ze dne 24. 4. 2007. Napadeným správním rozhodnutím bylo rozhodnuto tak, že se stěžovatelce neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14 b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), protože stěžovatelka nebyla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nedoložila, že by stát jejího původu kladl překážky jejímu náboženskému přesvědčení, netvrdila, že by marně vyčerpala všechny právní možnosti obrany před manželem, nejsou zde důvody pro udělení

azyly dle § 13 a § 12 zákona o azylu a stěžovatelka ani nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany dle § 14a a 14b zákona o azylu.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti uvádí, že napadený rozsudek krajského soudu není správný a krajský soud i správní orgány se dopustily pochybení, která vedla k nesprávnému hodnocení poměrů v zemi původu stěžovatelky. Ačkoli stěžovatelka výslovně neuvedla, kterých kasačních důvodů se dovolává, dle obsahu jejího podání se jedná o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka poukazuje na to, že její rodina náleží k muslimské komunitě, že byla proti své vůli kvazi provdána za již ženatého muže, který ji bil a dával najevo, že si nepřeje její zaměstnávání. Stěžovatelka tedy poukazuje na to, že byla nucena žít v podřízeném postavení s mužem bigamistou. On a její příbuzní pak vystoupili proti ní, když studovala jinou než islámskou věrouku, fyzicky ji trestali a spálili knihy s nevěreckým obsahem. Stěžovatelka poukazuje na to, že psané právo se v Kyrgyzstánu nedodržuje a neoficiálně tam existuje státem tolerované mnohoženství i u nejvýše postavených státních funkcionářů. Stěžovatelka se domáhala doplnění dokazování znaleckým posudkem z oboru islámských tradic a zvyků, které mělo prokázat, že jí hrozí v případě návratu závažné nebezpečí ze strany vlastní komunity, aniž by se mohla účinné ochrany státních orgánů dovolat. V neprovedení důkazu takovýmto posudkem spatřuje stěžovatelka vážnou vadu soudního řízení. Stěžovatelka se obává rovněž toho, že by byla vystavena fyzickému trestu či absolutnímu trestu, vykonanému její komunitou, za to, že konvertovala od islámu k pravoslaví a začala žít s jiným mužem. Stěžovatelka dále uvádí, že v zemi jejího původu došlo v poslední době k tomu, že v zastupitelských orgánech státu získali převahu ortodoxní islámští věřící, což ilustruje vypovězením smlouvy mezi Kyrgyzstánem a USA o umístění vojenské základny v zemi. Tento tvrzený obrat v politice státu by pak mohl přivodit podstatné zhoršení postavení stěžovatelky i trest v souladu s islámským právem.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný správní orgán popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, plně se ztotožňuje s napadeným rozsudkem a poukazuje na to, že náležitě zjistil skutkový stav, zabýval se všemi tvrzeními stěžovatelky a opatřil si dostatečné množství reprezentativních a aktuálních informací k poměrům v zemi stěžovatelčina původu.

Z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu vyplývá, že krajský soud vydal zamítavé rozhodnutí proto, že neshody žalobkyně s příbuznými z náboženských důvodů nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 2 zákona o azylu a žalobkyně nesplňuje ani důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. K udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu krajský soud konstatuje, že na něj není právní nárok a že správní rozhodnutí nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem. Krajský soud dále konstatoval, že stěžovatelka nesplňuje ani podmínky doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a § 14b zákona o azylu. K námitkám žalobkyně k nedodržování jejích procesních práv krajský soud konstatoval, že žalovaný se zabýval žádostí žalobkyně odpovědně a svědomitě, a dále se soud zabýval problematikou tlumočení při pohovoru u žalovaného a problematikou překladu správního a soudního rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud z obsahu spisu konstatuje, že právní zástupce stěžovatelky dne 9. 9. 2008 a 31. 3. 2009 při ústním jednání před soudem prvního stupně navrhl provedení důkazu znaleckým posudkem. Dále Nejvyšší správní soud z obsahu odůvodnění

rozsudku krajského soudu konstatuje, že v něm není žádné zmínky o tomto důkazním návrhu stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti. Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka v ní uplatňuje přípustné důvody ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatelka též splňuje podmínku povinného zastoupení právním zástupcem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmům stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatelka v kasační stížnosti žádné takové důvody explicitně neuvedla, avšak část její argumentace směřuje k otázkám přesahujícím její individuální zájem. Tyto otázky se týkají jak věcné správnosti zjištění aktuální situace v zemi jejího původu žalovaným i krajským soudem, tak i dodržení všech procesních postupů při tomto zjišťování.

K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto usnesení se o případ přijatelnosti kasační stížnosti může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele; příkladem toho může být např. hrubé pochybení krajského soudu v jednotlivém případě při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud z níže uvedených důvodů shledal, že se o tento případ jedná v souzené věci, a proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná a je tedy zapotřebí se jí meritorně zabývat.

Nejvyšší správní soud se u obdobných situací již problematikou postavení žen v Kyrgyzstánu, domácího násilí na nich i standardu ochrany politických a náboženských práv zabýval a dospěl k závěru, že se v Kyrgyzstánu střetávají dva ideologické proudy, a to na jedné straně vůle k návratu k tradičnímu společenskému uspořádání s rolí ženy v rodině vůči muži výrazně podřízenou a na druhé straně trend k demokratizaci společnosti zahrnující snahu o zrovnoprávnění obou pohlaví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57). V některých případech Nejvyšší správní soud konstatoval, že stav dodržování lidských práv v zemi je špatný a Kyrgyzstán nemůže být považován za demokratický právní stát ani za bezpečnou zemi původu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 4 Azs 145/2006 - 93), v jiných případech se přiklonil k závěru, že byť by bylo možno Kyrgyzstán označit za zemi v určitých ohledech nebezpečnou, dodržování lidských práv je zde zabezpečováno institucemi způsobilými na jejich dodržování dohlížet a disponujícími k tomu příslušnými

právními nástroji (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 6 Azs 329/2005 - 52; všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).

V této situaci, kdy se dosavadní hodnocení Nejvyššího správního soudu ve vztahu k zemi původu stěžovatelky s ohledem na vývoj politické situace i s přihlédnutím k jednotlivým konkrétním případům vyvíjí a kdy stěžovatelka sama poukazuje na změnu aktuální politické situace v této zemi, nemůže tím spíše být přehlédnuta její zásadní procesní námitka o neprovedení navrženého důkazu znaleckým posudkem. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud k opakované žádosti právního zástupce stěžovatelky na provedení tohoto důkazu v odůvodnění napadeného rozsudku nikterak nevyjádřil a neprovedení navrženého důkazu nijak neodůvodnil.

Nejvyšší správní soud poukazuje v této souvislosti na konstantní judikaturu Ústavního soudu ČR k problematice tzv. opomenutých důkazů: „Ústavní soud již opakovaně judikoval, že zásadám spravedlivého procesu odpovídá nejen možnost účastníka řízení vyjádřit se k provedeným důkazům, nýbrž i navrhnout důkazy vlastní; soud sice není povinen provést všechny navržené důkazy, avšak musí o vznesených návrzích rozhodnout a - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal“. Jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté Listiny, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy. Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud při postupu podle § 132 o. s. ř. (podle zásady volného hodnocení důkazů) nezabýval, proto téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost (nálezn sp. zn. III. ÚS 61/94, Ústavní soud ČR: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 3, str. 51).“ (srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 18. 4. 2001, sp. zn. I. ÚS 549/2000, publikovaný pod č. 63/2001 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu; nález Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, publikovaný pod č. 10/1995 Sbírky nálezů a usnesení). Ve správním soudnictví se obdobně vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publikovaném pod č. 618/2005 Sb. NSS, když konstatoval, že soud má bezesporu právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.), toto právo jej však nezavazuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné. Citované rozhodnutí Ústavního soudu ČR, sp. zn. III. ÚS 61/94, o nutnosti odůvodnit neprovedení navržených důkazů převzal Nejvyšší správní soud i ve svém rozsudku ze dne 1. 4. 2008, č. j. [9 Azs 15/2008 - 108](#).

Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, pokud se nikterak nevypořádal s opakovaným důkazním návrhem stěžovatelky a své rozhodnutí o neprovedení jí navrženého důkazu nikterak neodůvodnil a její důkazní návrh úplně ve svém rozhodnutí opomenul, čímž porušil stěžovatelčino právo na spravedlivý proces, zakotvené v čl. 36 a násl. Listiny a porušil své povinnosti plynoucí z čl. 95 odst. 1 Ústavy. Proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než napadené rozhodnutí krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelce byl usnesením krajského soudu ze dne 15. 2. 2008, č. j. 63 Az 46/2007 - 57, ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Karel Sochor, advokát, se sídlem Na Hradbách 2632/18, Ostrava. Tomu Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 8 s. ř. s. přiznal odměnu za zastupování za jeden úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátního tarifu), ve znění pozdějších předpisů, spočívající v sepsání kasační stížnosti, a úhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon právní služby. Dohromady tedy Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatele částku 2400 Kč jako odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů. K výplatě této částky pak Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. října 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu